

ЗНАХІДКА ГОРБАНЯ ТЕМНОГО *SCIAENA UMBRA* LINNAEUS, 1758 (PERCIFORMES, SCIAENIDAE) У ДЖАРИЛГАЦЬКІЙ ЗАТОЦІ ЧОРНОГО МОРЯ

Роман Є.Г. – в. о. завідувача науково-дослідного відділу
національного природного парку «Олешківські піски», romantg@ukr.net

Коваленко В.М. – в. о. директора національного природного парку «Джарилгацький»

У роботі представлена інформація про знахідку горбаня темного *Sciaena umbra* (Linnaeus, 1758) у Джарилгацькій затоці у 2016 році. Відомо, що цей вид більш характерний для морських акваторій з твердим дном. Поява виду в акваторії з піском та піщаним мулом є цікавою та потребує подальшого вивчення.

Ключові слова: горбань темний, Джарилгацька затока.

Північно-західна частина Чорного моря належить до мілководних, опріснених річковим стоком акваторій із великою річною амплітудою температури води. Особливо яскраво це проявляється в умовах мілководних заток, типовим представником яких є Джарилгацька затока.

Одним з тих видів, які є досить рідкісними у північно-західній частині Чорного моря і особливо в її затоках, є темний горбань *Sciaena umbra* (Linnaeus, 1758). Дані щодо сучасного розповсюдження цього виду є неповними та містять певні протиріччя. Так, у Червоній книзі України (2009) у нарисі щодо цього виду зазначалося, що горбань відмічений у північно-західній частині Чорного моря (позначка на карті (у цьому нарисі) нанесена приблизно навпроти о-ва Джарилгач). Але у монографії Є.П. Карпової та О.Р. Болтачова (2012) відмічається дуже суттєва деталь – те, що даний вид прив'язаний до кам'янистих та скельних субстратів. А.М. Световідов (1964) вказує, що вказаний вид зустрічається у скелястих, стрімких берегів і молів, але також іноді над піщаним та черепашковим дном та мулом. Про мешкання цього виду біля скелястих берегів, але і над піщаним і над кам'янистим, рідше над черепашковим дном, повідомляє К.Д. Васильєва (2007).

Що ж до даних останніх років по Північно-Західному Причорномор'ю, то, наприклад, з початку функціонування національного природного парку «Джарилгацький» у 2012 і до 2015 року включно в умовах переважного розповсюдження піщаних та піщано-мулових ґрунтів як субстратів дна Джарилгацької затоки та прилеглих ділянок так званого «відкритого моря» (Каркінітської затоки) риб з ознаками вказаного виду не було відмічено.

Тому отримання та опублікування інформації про знахідку темного горбаня (як і знахідки інших

видів риб, які не є типовими для даної акваторії і регіону в цілому) є цікавим і важливим. Така інформація надає можливість більш точно і адекватно складати списки видів іхтіофауни і планувати заходи охорони цієї затоки, частина якої на цей час включена до складу акваторій національного природного парку «Джарилгацький» і, відповідно, перебуває під особливою охороною держави.

Висвітлення цієї проблеми та опублікування нових даних щодо розповсюдження даного виду і було метою цього повідомлення.

У серпні 2016 року у Джарилгацькій затоці, біля коси Бухта Глибока на відстані приблизно 700 м – 1 км від берега рибалками риболовецької бригади (приблизні координати – 46.053570, 32.941336) був виловлений один екземпляр темного горбаня довжиною 30 см (рис. 1).

Рис. 1. Горбань темний, виловлений у Джарилгацькій затоці у серпні 2016 року

Промисел вівся легітимно: у визначені законодавством та іншими нормативними актами терміни, у відповідних акваторіях та зареєстрованими знаряддями.

Але, не розпізнавши у добутому екземплярі вид, внесений до Червоної книги України, рибалки, що вели промисел, не зберегли добутий екземпляр; автори отримали лише його фотографію, виконану за допомогою мобільного телефону.

Таким чином, ця знахідка доповнює наявні знання щодо розповсюдження *S. umbra* в Чорному морі; підтверджено появу даного виду в нетипо-

вих для нього умовах морських акваторій з піщаними та піщано-муловими субстратами дна. Автори висловлюють щиру подяку: к.б.н. С.М. Снігірьову (Одеський національний університет ім. І.І. Мечнікова) за критичні зауваження та допомогу у редагуванні рукопису, к.б.н. В.Г. Дядичко (Інститут морської біології НАН України) – за допомогу у підготованні рукопису.

Список використаних джерел

Акімов, І.А. ред. 2009. *Червона книга України: Тваринний світ*. Київ: Глобалконсалтинг.

Болтачев, А.Р., и Е.П. Карпова. 2012. *Морские рыбы Крымского полуострова*. Симферополь: Бизнес-Инфом».

Васильева, Е.Д. 2007. *Рыбы Черного моря. Определитель морских, солоноватоводных, эвригалин-*

ных и проходных видов с цветными иллюстрациями, собранными С.В. Богородским. Москва: Изд-во ВНИРО.

Световидов, А.Н. 1964. *Рыбы Черного моря*. М.-Л.: Наука.

FIND OF THE BROWN MEAGRE *SCIAENA UMBRA* LINNAEUS, 1758 (PERCIFORMES, SCIAENIDAE) IN THE JARILGATSKIY GULF OF THE BLACK SEA

Roman Ye.G., acting Head of Research Department of the National Nature Park “Oleshky Sands”, romantg@ukr.net

Kovalenko V.M., acting Director of the National Nature Park “Dzharylhak”

There are information about find of Brown meagre or corb *Sciaena umbra* (Linnaeus, 1758) in the Jarilagatsky Gulf in 2016 in the presented paper. It is known, that this species more characteristic for marine aquatories with solid bottom. The appearance of the species in the water area with sand and sand silt is interesting and needs further investigation.

Key words: Brown meagre, Jarilgatskiy Gulf.